

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Zálešákové a soudců JUDr. Petry Flídrové a Mgr. Jiřího Vašíčka ve věci ve věci žalobce **VELO ŮSTER spol. s r.o.**, se sídlem v Brně, Elgartova 497/12, IČ 63495830, proti žalovaným **1/ K. P.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, **2/ O. R.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, zastoupeným JUDr. Marií Cupalovou, advokátkou se sídlem ve Žďáře nad Sázavou, Nádražní 21, o náhradu škody, o odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 7. září 2009, č.j. 20 C 234/98-266,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se **p o t v r z u j e**.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovaným oprávněným společně a nerozdílně na nákladech odvolacího řízení částku 63.167,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalovaných JUDr. Marie Cupalové.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, již se žalobce domáhal, aby mu žalovaní společně a nerozdílně zaplatili částku 233.358,- Kč s příslušenstvím a dále zamítl žalobu, aby prvnímu žalovanému byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 233.358,- Kč s příslušenstvím a druhé žalované, aby byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 233.358,- Kč. Žalobci byla dále uložena povinnost zaplatit státu na znalečném 17.125,- Kč a žalovaným 1/, 2/ náklady řízení ve výši 428.783,20 Kč.

Soud I. stupně dospěl k závěru, že žaloba důvodná není, neboť žalobce neprokázal výši vzniklého schodku ve smyslu § 176 odst. 1 zákoníku práce ve vztahu k prvnímu žalovanému a dále dospěl k závěru, že první žalovaný se odpovědnosti za schodek zcela zprostil, neboť prokázal, že schodek vznikl bez jeho zavinění. Soud dále zkoumal odpovědnost obou žalovaných podle § 172 zákoníku práce a dospěl k závěru, že žalobci se nepodařilo prokázat, kterou konkrétní škodu který ze žalovaných způsobil, přičemž z provedeného dokazování bylo možno dovodit, že případnou škodu mohly způsobit i jiné osoby, které se pohybovaly na prodejně kromě žalovaných.

Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce a namítal, že soud zcela pomíjí zjištění provedená dokazování. Odvolatel má za to, že ze znaleckého posudku Mgr. Jarmily Leinové bylo prokázáno, že inventura byla provedena správně, obvyklým způsobem a při inventuře bylo zjištěno manko. Výsledek inventury může mít vypovídací schopnost z hlediska prokázání výše schodku, a to za předpokladu, že od zjištěného manka bude odečteno DPH a marže. Dohoda o hmotné odpovědnosti prvního žalovaného je platná, takže první žalovaný za vzniklé manko zcela odpovídá. Je irelevantní, zda na prodejně byla prováděna neoprávněná storna nebo zda byla krácena tržba na pokladně nebo odcizeno zboží. První žalovaný za svěřenou hotovost, ceniny, zboží, zásoby materiálu a jiné hodnoty odpovídal na základě dohody o hmotné odpovědnosti. Znalkyně připustila manko ve výši nejméně 180.637,- Kč, resp. nejméně ve výši 161.961,40 Kč. Není udržitelné, aby soud konstatoval platnou existenci dohody o hmotné odpovědnosti, vznik schodku a zároveň neviděl příčinnou souvislost mezi škodou a porušením pracovních povinností prvního žalovaného. První žalovaný neprokázal, že by se zprostil odpovědnosti zcela nebo zčásti tím, že by prokázal, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění. Ani okolnost, že se na prodejně pohybovalo více lidí, ještě neznamená, že by storna realizoval někdo jiný, než první žalovaný. Oba žalovaní po provedené inventuře podepsali uznání závazku a dohodu o úhradě dluhu. Listiny s tímto obsahem samy o sobě jsou způsobilé k tomu, aby žalobce unesl důkazní břemeno ve věci. Odvolatel navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn a žalobě vyhověno.

Žalovaní ve vyjádření k odvolání navrhovali potvrzení rozsudku soudu I. stupně. Žalobce požadovanou škodu nerozdělil konkrétně mezi oba žalované, žalobce nepředložil žádné důkazy o tom, že by na prodejně měli pracovníci uzavřenu kolektivní hmotnou odpovědnost. Z tohoto důvodu bylo na žalobci, aby prokázal konkrétní hodnoty, ceniny či zboží, které převzal přímo žalovaný na základě dohody o hmotné odpovědnosti a na nichž vznikl schodek.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), k tomu oprávněnou osobou (§ 201 o.s.ř.), a že použitý odvolací důvod je podřaditelný pod ust. § 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř., přezkoumal rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení mu předcházející (§ 212 a § 212a o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Předmětem řízení v projednávané věci je náhrada škody, která podle tvrzení žalobce vznikla na prodejně žalobce v Brně, Havelkova 28 v inventurním období 25.1.1997 až 4.10.1997 ve výši 233.358,- Kč. Odpovědnost žalovaných spatřuje žalobce u prvního žalovaného z titulu uzavřené dohody o hmotné odpovědnosti a u obou žalovaných pak z důvodů uznání závazku a dohody o úhradě dluhu žalovanými po provedené inventuře.

První žalovaný se bránil tím, že dohoda o hmotné odpovědnosti, kterou podepsal, je neplatná, že od této dohody ústně odstoupil, popřípadě tato zanikla jeho přechodem z prodejny na prodejnu. Lze souhlasit se závěry soudu I. stupně, že dohoda o hmotné odpovědnosti uzavřená prvním žalovaným je platná a nedošlo k jejímu zániku poté, co žalovaný 1/ přešel z jedné prodejny na druhou a nebylo ani žalovaným prokázáno, že by od této dohody platně odstoupil.

Ohledně dohody o uznání dluhu a úhradě zjištěného schodku lze jen zopakovat závazný právní závěr odvolacího soudu vyslovený již v předchozích zrušovacích usneseních. Tato dohoda podepsaná žalovanými sama o sobě není samostatným zavazovacím důvodem a nezakládá domněnku o existenci dluhu v době uznání. Tvrzenou odpovědnost žalovaných je proto třeba posuzovat u prvního žalovaného podle § 176 zákoníku práce, neboť měl podepsanu dohodu o hmotné odpovědnosti a u druhé žalované podle § 172 zákoníku práce jako obecnou odpovědnost za vzniklou škodu.

Již v usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31.5.2005, č.j. 15 Co 41/2004-122 byl uveden závazný právní názor ohledně posuzování odpovědnosti žalovaných za tvrzenou škodu podle ustanovení shora, přičemž bylo vysloveno, že je na zaměstnavateli, aby jednoznačně prokázal, že mu škoda vznikla a v jaké výši. U tvrzené odpovědnosti podle § 172 odst. 1 zákoníku práce je pak třeba ze strany zaměstnavatele prokázat, co bylo příčinou této škody, zda šlo o porušení povinnosti ze strany zaměstnance a že tímto zaviněným jednáním byla způsobena škoda. Při spoluzavinění více zaměstnanců pak se odpovědnost poměrně omezí, přičemž v tomto případě je třeba tvrdit a prokazovat konkrétní výši škody každého zaměstnance a příčinnou souvislost mezi vznikem konkrétní škody a porušením povinností ze strany zaměstnance.

Tvrzení žalobce o výši vzniklé škody bylo prokazováno znaleckým posudkem Mgr. Jarmily Leinové. Znalkyně dospěla k závěru, že na prodejně žalobce za uvedené inventurní období manko vzniklo, nicméně jeho výši nelze jednoznačně určit. Žalobce neprováděl řádnou evidenci daňových dokladů, neprováděl storna podle platných právních předpisů, neevidoval jejich důvodnost a oprávněnost. Nebylo proto zřejmé, které uváděné storno bylo oprávněné a které nikoli. Z dokladů nelze dovodit, zda byla krácena tržba v pokladně nebo odcizeno zboží. Nebyly odděleny finanční prostředky od hmotných fyzických zásob. Hmotné zásoby měly být oceněny skutečnými pořizovacími cenami, tedy bez daně z přidané hodnoty a marže.

Podle § 176 odst. 1 zákoníku práce účinného v rozhodné době (dále jen zákoník práce) převzal-li na základě dohody o hmotné odpovědnosti zaměstnanec odpovědnost za svěřené hotovosti, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které je povinen vyúčtovat, odpovídá za vzniklý schodek.

Podle § 176 odst. 3 zákoníku práce zaměstnanec se zproští odpovědnosti zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění.

Předpokladem odpovědnosti prvního žalovaného, který měl podepsanu platnou dohodu o hmotné odpovědnosti, je existence dohody o hmotné odpovědnosti a prokázaný schodek.

Za schodek je třeba považovat rozdíl mezi fyzickým stavem zjištěným inventurou a stavem účetním. Důkazní břemeno o vzniku schodku a jeho výši leží na žalobci. Žalobce v projednávané věci doklady o inventuře a znaleckým posudkem prokázal, že na prodejně vzniklo manko, neprokázal však jeho výši. Žalobce nevedl řádně účetní doklady, zejména pak storna, takže podle znalkyně nebylo možno prokázat, zda a které storno způsobilo manko. Již z tohoto důvodu žalobce nemohl v projednávané věci být úspěšný.

Shodně se soudem I. stupně i odvolací soud dospěl k závěru, že první žalovaný se zprostil zcela odpovědnosti za schodek ve smyslu § 176 odst. 3 zákoníku práce. Zaměstnanec s dohodou o hmotné odpovědnosti může odpovídat pouze za takové svěřené předměty (zboží, zásoby a jiné hodnoty), se kterými může nakládat a chránit je před ztrátou po celou dobu výkonu práce. V řízení před soudem I. stupně bylo prokázáno, že na prodejně kromě prvního žalovaného pracovala též druhá žalovaná, která neměla uzavřenu dohodu o hmotné odpovědnosti, na prodejně podle potřeby se vyskytovali i další zaměstnanci, kteří volně disponovali zbožím, pokladnou a dalšími zásobami. Nevytvoření podmínek pro ochranu svěřeného majetku je třeba posuzovat jako spoluzavinění žalobce na vzniklé škodě. Žalobce dopustil stav, kdy na prodejně se pohybovaly osoby, které neměly podepsanu dohodu o hmotné odpovědnosti i tyto osoby prováděly řádně neevidovaná storna, takže nelze jednoznačně dovodit, na základě čeho vznikl inventurní rozdíl.

Soud I. stupně tedy rozhodl správně, když žalobu vůči prvnímu žalovanému z titulu odpovědnosti podle § 176 zákoníku práce zamítl.

Podle § 172 odst. 1 zákoníku práce zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Předpokladem této odpovědnosti je vznik škody, porušení povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, příčinná souvislost mezi porušením povinností zaměstnancem a vznikem škody a zavinění zaměstnance. Důkazní břemeno o porušení povinností zaměstnancem, vzniku škody a příčinné souvislosti mezi porušením povinností a vznikem škody leží na žalobci. Žalobce v projednávané věci tvrdí, že oba žalovaní porušili své povinnosti při plnění pracovních úkolů tím, že krátili tržby žalobce formou neoprávněných stornací na pokladně prodejny a ziskovou hotovost si ponechali pro vlastní potřebu.

Jestliže žalobce tvrdí porušení povinností ze strany žalovaných formou neoprávněných stornací, bylo na žalobci, aby toto své tvrzení prokázal, a to u každého jednotlivého nesprávného storna. Žalobce zde odkazuje na obsah znaleckého posudku, nicméně ze znaleckého posudku naopak vyplývá, že evidence daňových dokladů – storna – nebylo žalobcem řádně prováděno a nelze tedy dodatečně dohledat a prokázat, zda a na základě jakých skutečností byla tržba krácena. Žalobce tedy neunesl důkazní břemeno, týkající se prokázání porušení právních povinností ze strany žalovaných, neunesl též důkazní břemeno k prokázání výše škody a příčinné souvislosti mezi vzniklou škodou a porušením povinností ze strany obou žalovaných. I v tomto případě tedy u odpovědnosti obou žalovaných podle § 172 zákoníku práce soud I. stupně rozhodl věcně správně, když žalobu žalobce zamítl.

Za použití § 219 o.s.ř. proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil, a to včetně výroku o nákladech řízení.

Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o.s.ř. Žalovaní byli v odvolacím řízení zcela úspěšní, mají proto právo na náhradu vzniklých odvolacích nákladů. Náklady žalovaných představují jejich náklady za zastoupení advokátkou. Odměna advokáta podle § 3 odst. 1, § 17 odst. 2 vyhl. č. 484/2000 Sb. ve znění vyhl. č. 277/2006 Sb. činí 50.364,- Kč při zastupování dvou osob. Advokátce náleží též náhrada hotových výdajů po 300,- Kč za 2 úkony podle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (sepis vyjádření k odvolání a účast advokátky u odvolacího jednání). Advokátu náleží též náhrada za promeškaný čas za 6 půlhodin po 100,- Kč podle vyhlášky shora, jízdné osobním automobilem ze Žďáru do Brna a zpět za 168 km ve výši 1.075,- Kč a 20% DPH podle § 137 odst. 3 o.s.ř. ve výši 10.528,- Kč. Celkem je tedy žalobce povinen zaplatit žalovaným na nákladech odvolacího řízení částku 63.167,- Kč.

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. V tom případě je možno podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, mohou oprávnění podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Brně dne 16. listopadu 2010

*Za správnost vyhotovení:
Ivana Vězdová*

*JUDr. Eva Zálešáková, v. r.
předsedkyně senátu*